

Рахункова палата України

**Висновок
за результатами аналізу виконання
Державного бюджету України за I квартал 2005 року**

Київ 2005

ЗМІСТ

I. Економічна діяльність та її вплив на виконання державного бюджету.....	3
II. Виконання доходної частини державного бюджету.....	9
III. Виконання видаткової частини державного бюджету.....	16
IV. Фінансування державного бюджету і стан державного боргу.....	24
V. Міжбюджетні трансферти та виконання місцевих бюджетів.....	28

Рахунковою палатою відповідно до статей 2, 6, 7, 22 і 30 Закону України “Про Рахункову палату” та на підставі квартального звіту про виконання Державного бюджету України, місцевих бюджетів та зведеного бюджету України станом на 1 квітня 2005 року, поданого Державним казначейством 05.05.2005 №06-04/396-3859, здійснено аналіз виконання Державного бюджету України за перший квартал 2005 року. Планові показники звітності Державного казначейства про виконання державного бюджету як на перший квартал, так і в цілому на рік наведені відповідно до Закону України від 23.12.2004 №2285-IV “Про Державний бюджет України на 2005 рік” без врахування змін, внесених Законом України від 25.03.2005 №2505-IV “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2005 рік” та деяких інших законодавчих актів України”, оскільки вони не стосувалися звітного періоду.

У ході аналізу використано звітні та інформаційно-аналітичні дані Міністерства фінансів, Міністерства економіки, Державної податкової адміністрації, Державної митної служби, Державного комітету статистики, Фонду державного майна, Національного банку тощо.

Колегія Рахункової палати розглянула та затвердила наступний Висновок щодо виконання Державного бюджету України за перший квартал 2005 року.

I. ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

• Виконання Державного бюджету України у січні-березні 2005 року відбувалося в умовах уповільнення ділової активності, передусім у промисловості, та посилення інфляційних процесів.

➤ При затвердженні Закону України “Про Державний бюджет України на 2005 рік” враховано приріст реального ВВП на 6,5 відс., промислового виробництва – на 9 відс. та індексу споживчих цін – на 8,7 відсотка.

Урядом уточнено основні прогностичні макроекономічні показники. Згідно з уточненим прогнозом реальний ВВП зросте у 2005 році на 8,2 відс. за рахунок активізації внутрішнього попиту, обумовленого суттєвим підвищенням грошових доходів населення, приріст промислового виробництва складе 12 відс., а споживчі ціни зростуть на 9,8 відсотка.

Основні прогностичні макроекономічні показники, враховані при формуванні та затвердженні державного бюджету на 2005 рік, наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Основні прогностичні макроекономічні показники на 2005 рік

№ з/п	Показники	2005 рік			
		Згідно з Урядовою постановою від 13.09.2004 №1198*	Враховано при затвердженні Закону України від 23.12.2004 №2285-IV	Уточнено при затвердженні Закону України від 25.03.2005 №2505-IV	Виконано за січень-березень 2005 р.
1.	Валовий внутрішній продукт: номінальний, млрд. грн.	387,3	409,5	436	79,4
	реальний, у відс. до відповідного періоду 2004 року	108,6	106,5	108,2	105,4
2.	Індекс споживчих цін до грудня 2004 року, відс.	106,2	108,7	109,8	104,4
3.	Індекс цін виробників до грудня 2004 року, відс.	105,3	107,9	112,9	104,9
4.	Обсяг продукції промисловості, у відс. до відповідного періоду 2004 року	112,0	109,0	112,0	107,1
5.	Прибуток прибуткових підприємств, млрд. грн.	57	65	72,4	12**
6.	Баланс товарів та послуг, у відс. до відповідного періоду 2004 року:				
	експорт товарів та послуг	108,7	106,9	110,4	115,5
	імпорт товарів та послуг	112,3	111,2	117,8	120

*Бюджетні параметри на поточний рік формувалися на підставі основних макропоказників, схвалених постановою Кабінету Міністрів України від 13.09.2004 №1198 "Про прогноз економічного і соціального розвитку України на 2005 рік".

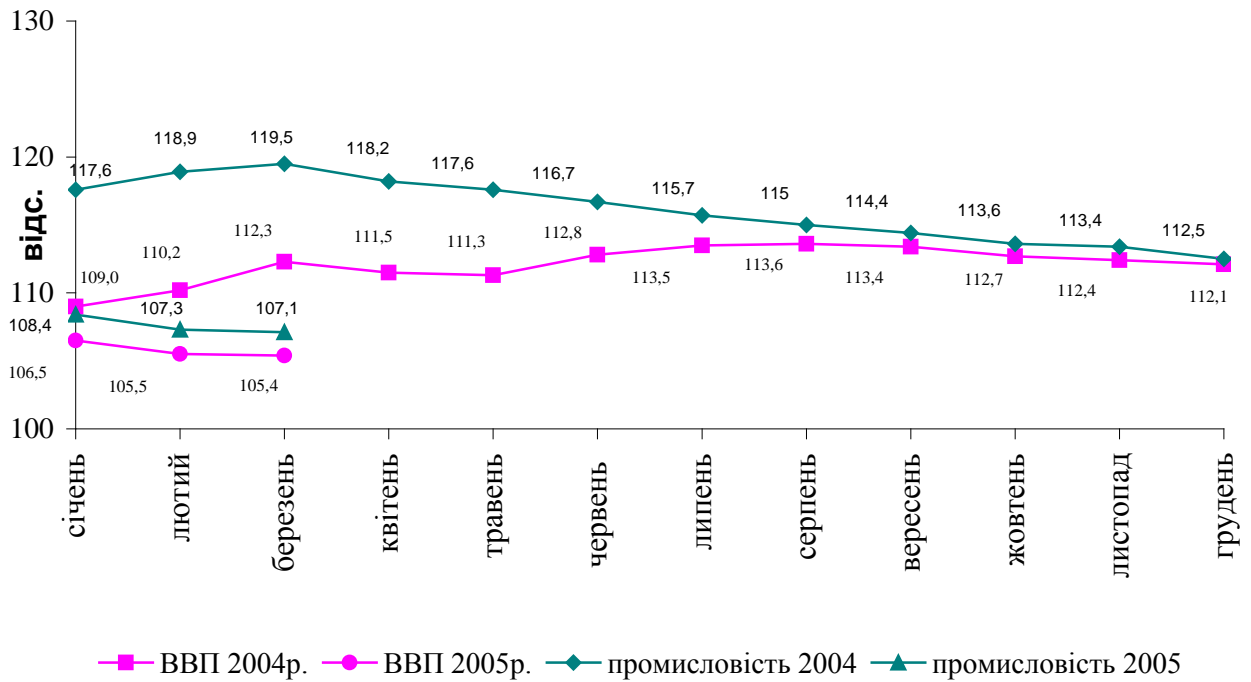
**Січень-лютий 2005 року. Дані Держкомстату за січень-березень 2005 року за станом на 01.06.2005 відсутні.

➤ Приріст реального валового внутрішнього продукту у січні-березні 2005 року становив 5,4 відс. при уточненому річному прогнозі 8,2 відс., промислове виробництво зросло на 7,1 відс. при прогнозованих 12 відс. на рік. Зростання ВВП та промислового виробництва протягом першого кварталу 2005 року було значно нижчим проти минулорічного рівня (відповідно 12,3 та 19,5 відсотка).

✓ Як свідчать статистичні дані, протягом січня-березня поточного року уповільнення промислового зростання відбулося за всіма основними видами діяльності. Зокрема, у металургії та обробленні металу приріст випуску продукції склав 1,6 відс. проти 19,6 відс. у січні-березні 2004 року. У машинобудуванні виробництво, відповідно, зросло - на 11,3 відс. проти 46,3 відс., хімічний та нафтохімічний промисловості - на 14,2 відс. проти 20,1 відс., легкої промисловості - на 3,3 відс. проти 18,5 відс., харчовій промисловості та переробленні сільськогосподарських продуктів - на 16 відс. проти 17 відс. у першому кварталі 2004 року (діаграма 1).

Стримуючим фактором для зростання обсягів випуску у машинобудуванні залишалися високі ціни на металургійну продукцію. За січень-березень 2005 року металопродукція подорожчала на 8,4 відс., тоді як ціни виробників машин та устаткування – на 6,9 відс., транспортного устаткування – на 1,3 відсотка.

Діаграма 1. Індеси реального ВВП та промислового виробництва (наростаючим підсумком у відс. до відповідного періоду попереднього року)

✓ **Металургія та оброблення металу, а також хімічна та нафтохімічна промисловість зберігали орієнтацію на зовнішні ринки.** Так, експорт металургійної продукції за січень-березень поточного року проти відповідного періоду минулого року збільшився на 40,7 відс., у тому числі чорних металів – майже у півтора раза, продукції хімії та нафтохімії – на 21,3 відс., з них добрив та органічних хімічних сполук – у півтора раза.

Водночас, **експорт продукції машинобудування** за перші три місяці поточного року зменшився на 33,7 відс., у тому числі механічного обладнання, машин та механізмів, електрообладнання та їх частин – на 13,2 відс., транспортних засобів та шляхового обладнання – на 28,6 відсотка.

✓ **Зовнішньоторговельний оборот товарів та послуг за січень-березень поточного року становив 17,8 млрд. дол. США,** що більше ніж за аналогічний період 2004 року на 17,5 відсотка. **Експорт товарів та послуг зріс до 9,7 млрд. дол. США або на 15,5 відс. при прогнозованих на рік 10,4 відс., імпорт – до 8,1 млрд. дол. США або на 20 відс. при 17,8 відс., передбачених на рік.** Зростання експорту утворило позитивне сальдо торгового балансу у сумі 1,6 млрд. дол. США. За експертною оцінкою Рахункової палати результати зовнішньої торгівлі товарами сприяли додатковому надходженню до державного бюджету понад 380 млн. гривень.

➤ Зростання обсягів промислового виробництва та підвищення цін виробників у минулому році забезпечило в першому кварталі 2005 року істотне поліпшення в цілому фінансового стану підприємств. Прибутковий фінансовий результат, одержаний підприємствами у січні-лютому 2005 року, порівняно з січнем-лютим 2004 року збільшився на 4,1 млрд. гривень. За експертною оцінкою Рахункової палати, це дозволило додатково залучити до державного бюджету понад 1 млрд. грн. податку на прибуток підприємств.

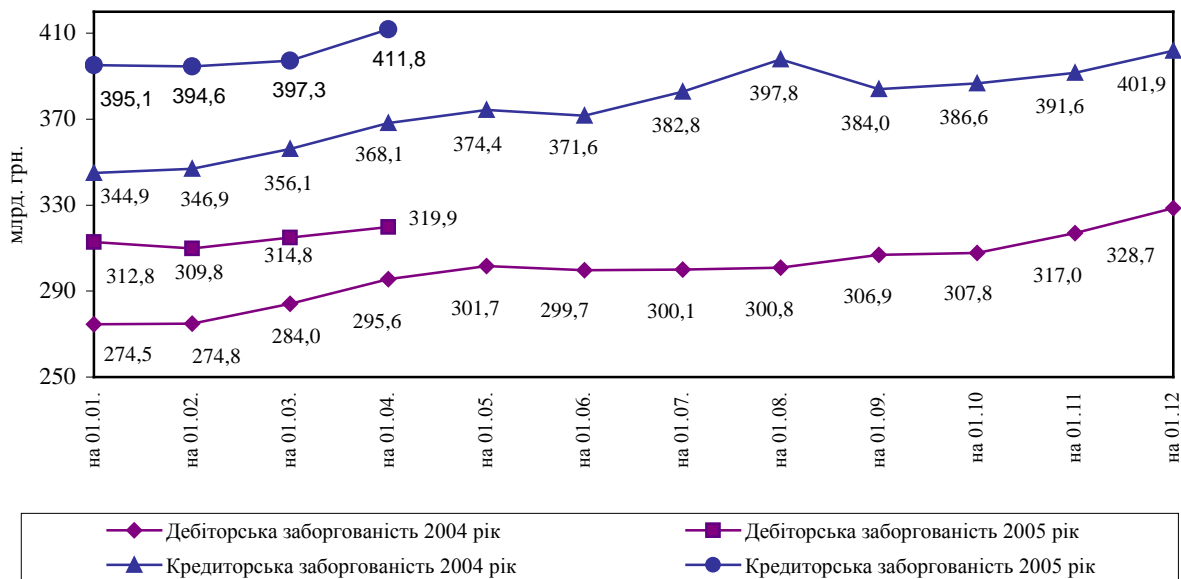
✓ За перші два місяці поточного року сума прибутку становила майже 12 млрд. грн. і проти відповідного періоду 2004 року збільшилася у півтора раза. Як свідчать матеріали проведеного аналізу, підприємства добувної промисловості збільшили обсяг прибутку в 4,2 раза, обробної – в 1,5 раза, проте у виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води прибуток зменшився на 7,6 відсотка. В обробній промисловості найбільший приріст прибутку досягнуто у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення – в 4,3 раза, харчовій промисловості та переробленні сільськогосподарських продуктів – в 1,5 раза, металургії та обробленні металу – в 1,4 раза. Зокрема, ВАТ “Дніпровський металургійний комбінат ім. Дзержинського” збільшив обсяг прибутку до оподаткування, порівняно з січнем-лютим 2004 року, в 2,7 раза, а КДГМК “Криворіжсталь” – в 1,4 раза. Частка прибутково працюючих підприємств в цілому збільшилася з 62 відс. за січень-лютий 2004 року до 64,7 відс. у звітному періоді.

Сума збитків, одержаних збитково працюючими підприємствами, досягла 3,7 млрд. грн. і також збільшилася проти січня-лютого 2004 року на 17,3 відсотка. За видами діяльності значні збитки одержали підприємства промисловості (1 627,4 млн. грн.) та з операцій з нерухомістю, здавання під найм та послуг юридичним особам (970,8 млн. грн.), що склало майже 70 відс. загального обсягу збитків. У січні-лютому 2005 року збитково працювало понад третини (35,3 відс.) підприємств, у тому числі в промисловості – 40,2 відс., будівництві – 43,7 відс., транспорті та зв'язку – 46,6 відсотка.

✓ Продовжувала накопичуватися заборгованість у розрахунках. Впродовж січня-березня 2005 року дебіторська та кредиторська заборгованість суб'єктів господарської діяльності зросла, відповідно, на 7 млрд. грн. та 16,7 млрд. грн., і на 1 квітня досягла 319,9 млрд. грн. та 411,8 млрд. гривень. Прострочена кредиторська заборгованість склала 88,6 млрд. грн. і з початку року збільшилася на 1,4 млрд. грн. або на 1,6 відсотка.

Залишилася значною заборгованість перед зовнішніми кредиторами. На початок квітня 2005 року борги досягли 26,3 млрд. грн., у тому числі перед російськими суб'єктами господарювання – 13,3 млрд. грн., туркменськими – 4 млрд. грн. (діаграма 2).

Діаграма 2. Дебіторська та кредиторська заборгованість суб'єктів господарської діяльності у 2004-2005 роках

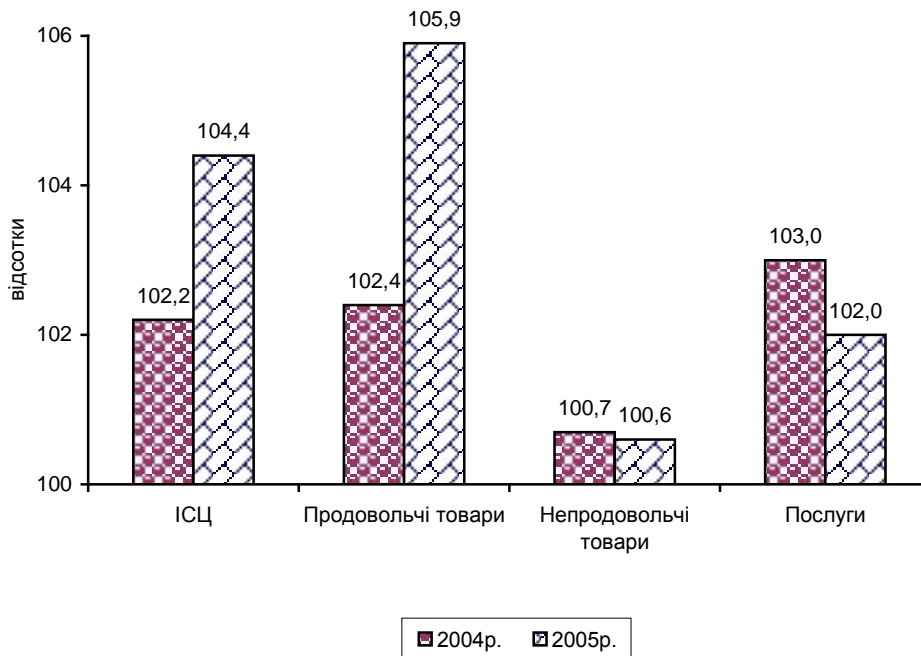
➤ **Стрімке зростання цін виробників у 2004 році (124,1 відс.) призвело до сплеску споживчих цін у поточному році, про що наголошувала Рахункова палата за результатами аналізу виконання державного бюджету за перше півріччя та дев'ять місяців минулого року.**

✓ У січні-березні 2005 року індекс цін виробників промислової продукції склав **104,9 відсотка**. **Найбільше ціни підвищилися у добувній промисловості**. За січень-березень ціни у галузі зросли на 18,6 відс., що у 3,8 раза перевищило рівень перших трьох місяців 2004 року. **Значно подорожчало видобування неенергетичних матеріалів – на 27,3 відс.** (за січень-березень 2004 року зниження на 3,8 відс.), що обумовлено, насамперед, підвищенням світових цін на сировину (на 70 відс.) та намаганням українських гірничо-збагачувальних комбінатів (ГЗК) максималізувати свої прибутки. Так, наприкінці минулого року більшістю ГЗК ціни на залізорудну сировину підвищено на 30-40 відс., що забезпечило рентабельність їх виробництва на рівні 180-200 відсотків.

✓ Ціни на **продукти перероблення нафти** у січні 2005 року проти грудня 2004 року знизилися на 10,2 відс., однак у лютому проти січня вони підвищилися на 2,5 відс., а у березні проти лютого – на 2,7 відсотка. На формування цін в галузі вплинуло, насамперед, подорожчання нафти на світових ринках (за січень-березень 2005 року ціни на нафту марки Brent зросли на 35,4 відс., Siberian Light – на 35,1 відс., Urals – на 29,1 відс.) та зміна умов поставок нафти походженням з Російської Федерації на нафтопереробні заводи.

✓ Внаслідок зростання цін, яке розпочалось ще з минулого року, рівень інфляції за перший квартал 2005 року склав 104,4 відс., що стало найвищим показником за цей період з 2001 року. Цінова ситуація на споживчому ринку позначилася суттєвим подорожчанням продовольчих товарів, які у загальній структурі споживання населення займають 65 відсотків. За перший квартал 2005 року ціни на них зросли на 5,9 відс. проти 2,4 відс. за перший квартал 2004 року. Ціни підвищилися за всіма групами продовольчих товарів, окрім яєць (зниження на 15,2 відсотка). Зокрема, м'ясо і птиця подорожчали на 10,3 відс., молоко і молочна продукція – на 7,6 відс. (діаграма 3).

**Діаграма 3. Індекси споживчих цін
(березень до грудня попереднього року)**

За оцінкою Рахункової палати до цінового сплеску, окрім підвищення цін виробників, призвело також розширення споживчого попиту внаслідок зростання грошових доходів населення у зв'язку з соціальними виплатами. Реальні наявні доходи населення за 2004 рік зросли на 16,8 відс., за січень-березень 2005 року – на 23,4 відсотка.

На рівень інфляції також вплинув монетарний фактор. В результаті викупу Національним банком надлишкової валюти у сумі 3,1 млрд. дол. США, що було найбільшою грошовою інтервенцією за останні роки, грошова база в першому кварталі 2005 року зросла на 12,1 відс. проти 3,4 відс. за перший квартал 2004 року.

II. ВИКОНАННЯ ДОХОДНОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

• *Законом України від 23.12.2004 №2285-IV “Про Державний бюджет України на 2005 рік” доходну частину державного бюджету встановлено в обсязі 86 млрд. 516,9 млн. грн., у тому числі загального фонду – 63 млрд. 56,3 млн. грн., спеціального фонду – 23 млрд. 460,6 млн. гривень. Фактично до державного бюджету надійшло за січень-березень 2005 року 19 млрд. 502,5 млн. грн. або 22,5 відс. затвердженого на рік обсягу. План надходжень на звітний квартал, визначений Бюджетним розписом, за доходами загального фонду перевиконано на 1 млрд. 442,7 млн. грн. або на 9,9 відсотка.*

✓ Згідно з Бюджетним розписом **обсяги планових надходжень доходів загального фонду** державного бюджету на січень-березень поточного року встановлені в сумі **14 млрд. 604,7 млн. гривень, спеціального фонду** (без врахування власних надходжень бюджетних установ, які не плануються) – **2 млрд. 328,9 млн. гривень**. Таким чином, планові обсяги надходжень доходів державного бюджету на перший квартал 2005 року, за винятком власних надходжень бюджетних установ, в цілому становили **16 млрд. 933,6 млн. грн., або 21,1 відс. річного плану**.

Фактично за січень-березень поточного року до державного бюджету надійшло **17 млрд. 858,1 млн. грн. або 105,5 відс.** запланованого Бюджетним розписом на цей період та **22,3 відс.** річного обсягу (в минулому році – 11 млрд. 438,5 млн. грн. або 20,6 відс. річної суми). До **загального фонду** отримано **16 млрд. 47,4 млн. грн. або 25,4 відс.** річного обсягу та **109,9 відс.** плану на перший квартал. **Надходження до спеціального фонду**, за винятком власних надходжень бюджетних установ, **становили 1 млрд. 810,7 млн. грн.,** що складало **10,6 відс.** річного та **77,7 відс.** квартального плану. **Крім того, власні надходження бюджетних установ,** які Бюджетним розписом помісячно не плануються, становили **1 млрд. 644,4 млн. грн. або 25,7 відс.** затвердженого річного обсягу, в тому числі **плата за послуги бюджетних установ – 1 млрд. 480,5 млн. грн. або 23,3 відс.** річного плану.

В цілому, з урахуванням власних надходжень бюджетних установ, надходження доходів до державного бюджету за перший квартал 2005 року становили **19 млрд. 502,5 млн. гривень.**

Виконання державного бюджету за січень-березень поточного року в розрізі категорій та джерел доходів характеризують дані, наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Виконання державного бюджету за доходами

млн. грн.

№ з/п	Показники	Затверджено на 2005 рік		Виконано за січень-березень 2005 року					
		всього	у т.ч. загальний фонд	всього		у т.ч. загальний фонд			
				сума	відс. до річного обсягу	план	виконано	відс. виконання	
								плану	річного обсягу
	ВСЬОГО ДОХОДІВ	86 517	63 056	19 502	22,5	14 605	16 047	109,9	25,4
	у тому числі:								
I.	Податкові надходження	61 820	52 360	13 981	22,6	11 919	13 229	111	25,3
1.1	податок на прибуток підприємств	16 703	14 242	3 783	22,6	3 346	3 783	113	26,6
1.2	податок на додану вартість	30 055	26 594	6 799	22,6	6 087	6 799	111,7	25,6
1.3	акцизний збір з вироблених в Україні товарів	6 166	4 084	1 521	24,7	920	996	108,2	24,4
1.4	акцизний збір з ввезених на територію України товарів	908	266	86	9,4	47	33	71	12,6
1.5	ввізне мито	4 476	4 098	1 108	24,8	792	1 015	128,2	24,8
1.6	вивізне мито	978	978	71	7,3	250	71	28,6	7,3
II.	Неподаткові надходження	22 299	9 032	5 001	22,4	2 299	2 440	106,1	27
2.1	частина прибутку (доходу) господарських організацій, що вилучається до бюджету	616	616	189	30,8	154	189	123,1	30,8
2.2	дивіденди (доход), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств	301	301	87	28,8	-	87	-	28,8
2.3	рентна плата за транзитне транспортування природного газу	2 762	2 632	550	19,9	613	550	89,7	20,9
2.4	митні збори	863	863	188	21,8	178	188	105,8	21,8
2.5	власні надходження бюджетних установ	6 397	-	1 644	25,7	-	-	-	-
III.	Доходи від операцій з капіталом	717	205	105	14,7	25	35	138,7	16,9
3.1	надходження від реалізації державних запасів товарів	612	100	75	12,3	4,5	4,5	100	4,5
IV.	Офіційні трансферти	1 468	1 459	344	23,4	362	344	95,2	23,4
4.1	надходження від секретаріату ООН за участь українського контингенту у миротворчих операціях	161	152	41	25,4	46	41	89,9	27
4.2	кошти, що надходять з інших бюджетів	1 307	1 307	303	23,2	316	303	95,9	23,2
V.	Цільові фонди	214	-	70	32,9	-	-	-	-
5.1	платежі до Фонду соціального захисту інвалідів	120	-	42	34,7	-	-	-	-
5.2	збір за забруднення навколишнього природного середовища	94	-	28	30,5	-	-	-	-

➤ При зростанні планового обсягу доходної частини державного бюджету у 2005 році проти минулого року на 32,7 відс. у січні-березні поточного року, порівняно з першим кварталом минулого року, доходи номінально зросли на 6 млрд. 648,1 млн. грн. або на 51,7 відсотка.

✓ **Номінальне збільшення доходів державного бюджету зумовлено, в першу чергу, результатами економічної діяльності. Податкові надходження в цілому зросли на 5 млрд. 578,8 млн. грн. або на 66,4 відсотка. Зокрема, надходження податку на прибуток підприємств збільшилися на 1 млрд. 318,5 млн. грн. або на 53,5 відс. за рахунок зростання прибуткового фінансового результату (з 7,8 млрд. грн. у січні-лютому 2004 року до 11,9 млрд. грн. у січні-лютому 2005 року).**

Економічна активність та зростання імпорту дозволили збільшити надходження **податку на додану вартість** у січні-березні поточного року порівняно з першим кварталом 2004 року на **2 млрд. 831,6 млн. грн. або 71,4 відсотка.**

Зростання виробництва підакцизних товарів, передусім бензину моторного, забезпечило збільшення надходжень **акцизного збору з вироблених в Україні товарів на 291 млн. грн. або на 23,7 відсотка.**

Завдяки активізації зовнішньоторговельних операцій (експорт товарів та послуг в першому кварталі 2005 року в порівнянні з відповідним періодом минулого року збільшився на 15,5 відс., імпорт – на 20 відс.), **надходження податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції зросли на 202,8 млн. грн. або на 19,6 відсотка.**

✓ **Неподаткові надходження у порівнянні з аналогічним періодом минулого року збільшилися на 1 млрд. 131,5 млн. грн. або на 29,2 відс., у тому числі надходження частини прибутку (доходу) державних підприємств, що вилучається до бюджету, – на 73 млн. грн. або на 62,7 відс., перевищення валових доходів над видатками Національного банку України – на 369,2 млн. грн. або у 3,4 раза, рентної плати за нафту, що видобувається в Україні, – на 115,1 млн. грн. або у 2,1 раза, рентної плати за транспортування нафти магістральними нафтопроводами – на 11,3 млн. грн. або на 23,2 відсотка.**

✓ Деякою мірою номінальне збільшення доходів державного бюджету зумовлено **базисним ефектом.** Так, у минулому році погашення простроченої бюджетної заборгованості з податку на додану вартість здійснювалося шляхом оформлення облігаціями внутрішньої державної позики. У звітності Держказначейства про виконання державного бюджету ця операція відображалася з від'ємним значенням, що призводило до зменшення доходів державного бюджету на відповідну суму. У січні-березні 2004 року в такий спосіб погашено **893 млн. грн.** боргу за податком на додану вартість, на які, відповідно, зменшена доходна частина державного бюджету.

✓ Крім того, збільшенню доходів державного бюджету сприяла надпланова сплата податків, зборів (обов'язкових платежів). За даними Державної податкової адміністрації на 01.04.2005 її обсяг перевищив **4 млрд. гривень.**

➤ **Номінальному збільшенню надходжень державного бюджету сприяли також положення Закону України “Про Державний бюджет України на 2005 рік” в частині підвищення розмірів ставок деяких платежів, що за**

експертною оцінкою Рахункової палати дозволило додатково отримати до державного бюджету майже 150 млн. гривень.

Так, відповідно до статті 3 Закону ставку **рентної плати за нафту, що видобувається в Україні, збільшено з 160 до 300 грн.** за одну тонну видобутої нафти, що за експертною оцінкою Рахункової палати сприяло **збільшенню надходжень державного бюджету в сумі понад 100 млн. гривень.**

Згідно зі статтею 5 Закону **рентну плату за транспортування нафти магістральними нафтопроводами** встановлено в розмірі, еквівалентному **0,89 долара США** за одну тонну нафти, що транспортується, проти **0,685 долара США**, що діяла у 2004 році. За експертними розрахунками Рахункової палати надходження рентної плати за транспортування нафти магістральними нафтопроводами за рахунок збільшення ставки у першому кварталі 2005 року становили майже **14 млн. гривень.**

Рентну плату за транзитне транспортування аміаку встановлено в розмірі, еквівалентному **0,39 долара США** за одну тонну на кожні 100 кілометрів відстані (у 2004 році – 0,3 долара США). За експертною оцінкою Рахункової палати **підвищення розміру** рентної плати за транзитне транспортування аміаку дозволило **додатково отримати до державного бюджету майже 0,9 млн. гривень.**

Збільшення адвалерної ставки акцизного збору на тютюнові вироби до 7 відс. обороту з реалізації товару (у 2004 році – 5 відс.) сприяло збільшенню надходжень акцизного збору у звітному періоді на **31,8 млн. гривень.**

➤ **Окремі міністерства, інші центральні органи виконавчої влади не забезпечили покладений на них контроль за справлянням платежів, внаслідок чого до державного бюджету у першому кварталі 2005 року не надійшло понад 1,5 млрд. грн., у тому числі до загального фонду – 696 млн. грн., спеціального фонду – 838 млн. гривень.**

Відповідно до статті 86 Закону України “Про Державний бюджет України на 2005 рік” установлено, що контроль за справлянням (стягненням) платежів до бюджету здійснюється конкретно визначеними органами, які повинні забезпечувати їх надходження. Проте **Державна податкова адміністрація** не забезпечила надходження **347,7 млн. грн.**, у тому числі податку на додану вартість – **185,5 млн. грн.**, рентної плати за транзитне транспортування природного газу – **63,1 млн. грн.**, інших надходжень – **85,8 млн. гривень.**

Державною митною службою не забезпечено надходження **258,8 млн. грн.**, зокрема, 178,5 млн. грн. мита на товари, що вивозяться суб'єктами підприємницької діяльності, 77,7 млн. грн. акцизного збору з ввезених на територію України товарів.

Національний банк України не перерахував до загального фонду державного бюджету заплановані надходження від перевищення валових доходів над видатками в сумі **167,7 млн. гривень.**

Державним комітетом України з державного матеріального резерву не забезпечено надходження до спеціального фонду державного бюджету **80,4 млн. грн.** коштів від реалізації матеріальних цінностей державного резерву та **39,4 млн. грн.** – від реалізації цінностей мобілізаційного резерву.

➤ **Стан адміністрування податку на додану вартість у поточному році не покращився. Виконання запланованих надходжень відбулось завдяки стримуванню відшкодування платникам податку на додану вартість із одночасним зростанням бюджетної заборгованості з відшкодування цього податку.**

Надходження податку на додану вартість, нарахованого на вироблені в Україні товари, склали **5 млрд. 47 млн. грн.**, або **97,5 відс.** плану на січень-березень поточного року. Надходження податку з ввезених на територію України товарів становили **3 млрд. 742,8 млн. грн.** або **100,3 відс.** плану на перший квартал поточного року. Органами Держказначейства **відшкодовано** платникам податку на додану вартість **1 млрд. 990,6 млн. грн.**, що склало лише **70,6 відс.** запланованого обсягу, і, порівняно з першим кварталом 2004 року, зменшилося на **102,8 млн. грн.**, або **4,9 відсотка.**

Разом з тим, з початку **2005 року істотно зростали обсяги бюджетної заборгованості з відшкодування податку на додану вартість.** Так, якщо на 1 січня 2005 року прострочена бюджетна заборгованість становила лише **5 тис. грн.**, а невідшкодовані суми становили **3 млрд. 542,7 млн. грн.**, то впродовж січня-березня ці суми зросли, відповідно, до **1 млрд. 612,4 млн. грн.** та **5 млрд. 754,3 млн. гривень.**

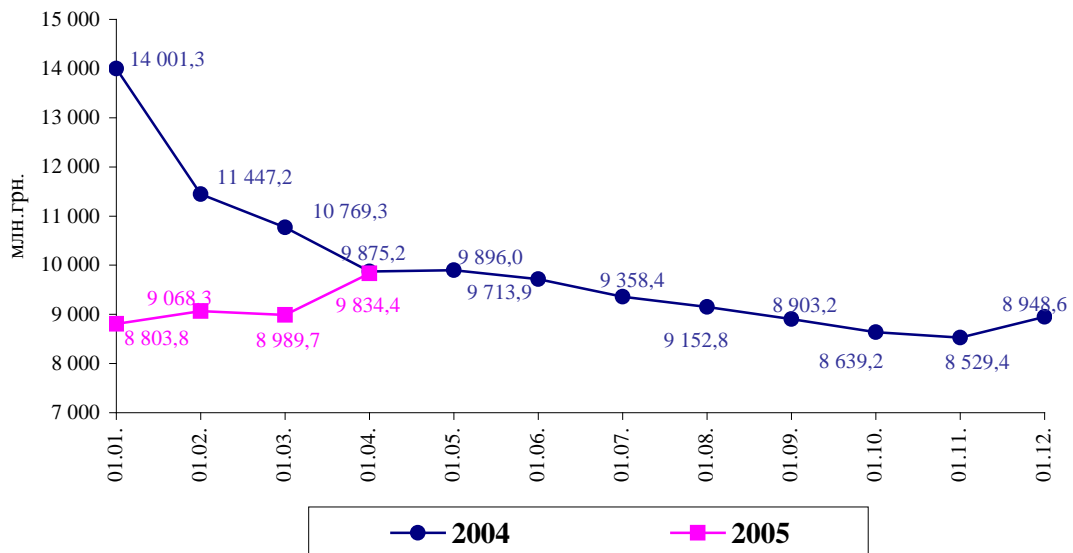
• *Урядом та Державною податковою адміністрацією не вживалися належні заходи щодо стягнення наявної податкової заборгованості, податкові борги списувалися або їх сплата відстрочувалась. Обсяги списання податкових боргів та розстрочення податкових зобов'язань за перший квартал поточного року практично дорівнювали цим показникам за весь минулий бюджетний рік.*

✓ Програма скорочення податкового боргу на 2005 рік, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.09.2004 №667-р, фактично не виконувалась. Незважаючи на те, що програмою передбачено забезпечення міністерствами, іншими центральними і місцевими органами виконавчої влади надходжень у повному обсязі податків і зборів (обов'язкових платежів) до державного бюджету від підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління, а також скорочення податкового боргу на 10 відсотків, недоїмка у січні-березні 2005 року збільшилась.

Станом на 1 січня 2005 року податкова заборгованість платників перед бюджетами складала **8 млрд. 803,8 млн. гривень.** Впродовж першого кварталу поточного року її обсяг збільшився на 1 млрд. 30,6 млн. грн. або на 11,7 відс. і на 1 квітня становив **9 млрд. 834,4 млн. гривень.** Недоїмка

з податку на додану вартість зросла на 597,3 млн. грн. або на 14,4 відс. і становила **4 млрд. 756,3 млн. грн.**, з податку на прибуток підприємств – на 154,5 млн. грн. або на 6,4 відс. і склала **2 млрд. 563,5 млн. гривень**. Сума заборгованості НАК “Нафтогаз України” з рентної плати за транзитне транспортування природного газу з початку року зросла на 168,7 млн. грн. або на 13 відс. і досягла **1 млрд. 463,3 млн. грн.** (діаграма 4).

Діаграма 4. Динаміка податкової заборгованості у 2004-2005 роках

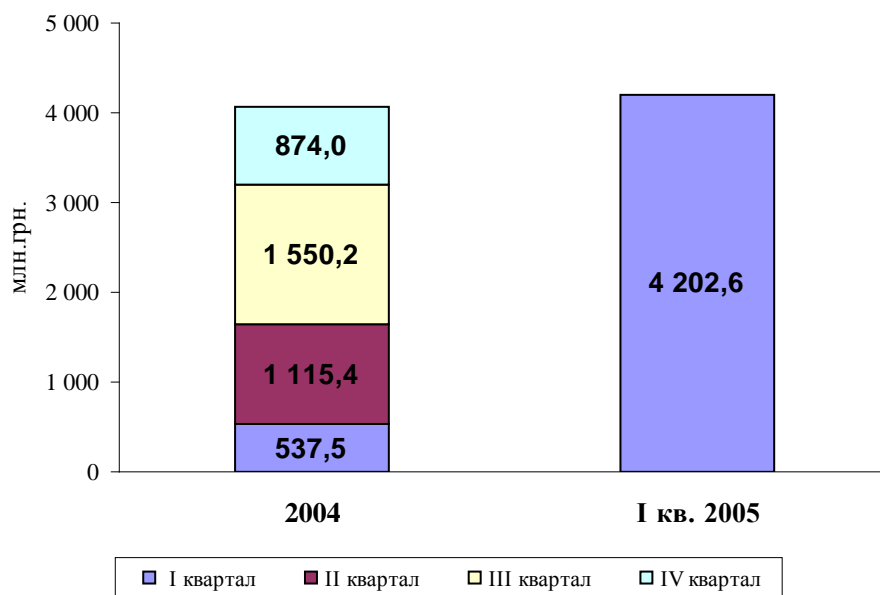

Найбільшими боржниками перед бюджетами на 1 квітня 2005 року були державні акціонерні компанії **НАК “Нафтогаз України”** та **ДП НАЕК „Енергоатом”**, податковий борг яких становив **5,4 млрд. грн.** та **1,6 млрд. грн.**, відповідно.

✓ **Згідно з нормами статті 66 Закону України “Про Державний бюджет України на 2005 рік” заборонено проводити реструктуризацію або списання заборгованості (недоїмки) суб’єктів господарювання за податками, зборами (обов’язковими платежами), надавати відстрочки щодо термінів їх сплати, крім випадків, визначених у Законі України від 05.06.2003 №911-IV “Про списання вартості несплачених обсягів природного газу” (згідно із змінами, внесеними до закону про державний бюджет, які набрали чинності 31 березня 2005 року, виключення складають суб’єкти господарювання, визнані у встановленому порядку банкрутами станом на 1 січня 2004 року, вимоги щодо погашення заборгованості яких не були задоволені у зв’язку з недостатністю їх активів).**

Проте органами державної податкової служби у **першому кварталі 2005 року платникам податків списано 4 млрд. 202,6 млн. грн.** податкового боргу, що на 125,5 млн. грн. перевищило обсяги списання в цілому за весь 2004 рік (4 млрд. 77,1 млн. грн.), у тому числі 1 млрд. 456,3 млн. грн. – адміністративних штрафів і санкцій, 2 млрд. 286,8 млн. грн. – інших надходжень до державного бюджету (діаграма 5). Основна сума податкового боргу списана з боржників у Дніпропетровській області – 3 млрд. 796,7 млн. грн. або 90,3 відс. загального обсягу списання.

Діаграма 5. Обсяги списання податкового боргу у 2004 році та першому кварталі 2005 року

✓ Крім того, впродовж січня-березня 2005 року платникам податків відстрочено та розстрочено 2 млрд. 121,1 млн. грн. податкових зобов'язань (боргу), що також перевищило аналогічний показник за весь минулий рік (2 млрд. 12,5 млн. гривень). З них - 1 млрд. 783,4 млн. грн. податку на прибуток підприємств. Найбільше відстрочено і розстрочено податків у м. Києві – 1 млрд. 743,6 млн. грн. або 82,2 відсотка.

✓ Впродовж першого кварталу провадження у справі про банкрутство порушено щодо 1 507 підприємств на суму позовних вимог 507,6 млн. гривень. За рішеннями судів визнано безнадійним і списано 204,6 млн. грн. податкового боргу таких підприємств. Загальна сума податкового боргу за податковими зобов'язаннями платників, щодо яких порушено справу про банкрутство (з урахуванням позовів минулих років), на 1 квітня поточного року становила 4 млрд. 481,2 млн. грн. і збільшилась з початку року на 161,1 млн. гривень.

• *Приватизаційні процеси в першому кварталі фактично не проводилися. Надходження коштів від приватизації державного майна до загального фонду державного бюджету за січень-березень 2005 року при плані 400 млн. грн. становили лише 138,9 млн. грн. або 34,7 відс. планового показника. Стан надходження приватизаційних коштів свідчить про істотні ризики виконання Державного бюджету України на 2005 рік.*

✓ Законом України “Про Державний бюджет України на 2005 рік” Фонду державного майна доручалося забезпечити надходження коштів, отриманих від приватизації державного майна, в сумі не менш як 5 млрд. 23,9 млн. гривень. У зв'язку з внесенням змін до показників

державного бюджету Законом України від 25.03.2005 №2505-IV **річний обсяг приватизаційних коштів збільшено до 6 млрд. 985,3 млн. гривень.** В цілому фактичні надходження за перший квартал поточного року становили лише **141,3 млн. грн.** або 2 відс. уточненого річного плану.

✓ Постановою Верховної Ради України від 13.01.2005 №2349-IV “Про тимчасові обмеження у сфері приватизації” Уряду та іншим органам виконавчої влади **рекомендовано не приймати рішення та зупинити вже прийняті рішення з питань приватизації (відчуження) та передачі до статутних фондів господарських товариств об’єктів права державної власності,** прийнятих ними після висловлення 1 грудня 2004 року Верховною Радою України недовіри Кабінету Міністрів України. Як наслідок, до державного бюджету надійшли лише кошти від торішнього продажу державних пакетів акцій, зокрема ВАТ “Херсонський суднобудівний завод” (26 млн. грн.), “Свердловський машинобудівний завод” (8,5 млн. грн.), “Світлофор” (2,1 млн. грн.), “Новгородський машинобудівний завод” (1 млн. грн.), “Бериславський машинобудівний завод” (1 млн. грн.), “Київрибгосп” (0,6 млн. грн.), “Львівський завод комунального устаткування” (0,2 млн. гривень).

III. ВИКОНАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

- *Видатки державного бюджету за перший квартал 2005 року проведено у сумі 17 млрд. 444,7 млн. грн. або 18,2 відс. річного плану. Незважаючи на перевиконання плану надходжень доходів до загального фонду, його видатки проведено в сумі 14 млрд. 698,3 млн. грн., що становить 92,5 відс. від квартального плану і лише 20,4 відс. річних призначень без врахування змін, внесених Законом України від 25.03.2005 №2505-IV “Про Державний бюджет України на 2005 рік” та деяких інших законодавчих актів України”.*

Проведення видатків державного бюджету за основними напрямками характеризують дані, наведені в таблиці 3.

Виконання державного бюджету за видатками

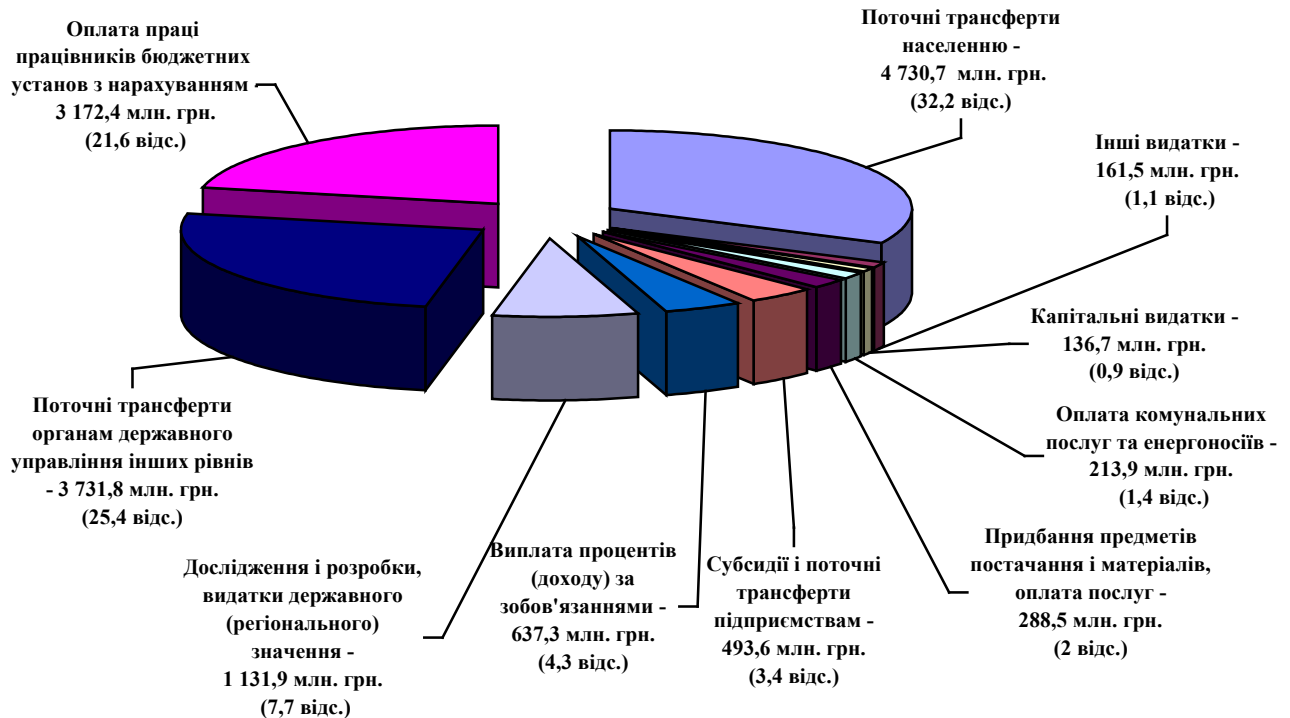
млн. грн.

№ з/п	Показники	Затверджено		Виконано за січень-березень 2005 року					
		всього	у т.ч. загальний фонд	всього		у т.ч. загальний фонд			
				сума	у відс. до річного обсягу	план	виконано	відс. виконання до:	
								плану	річного обсягу
	ВСЬОГО ВИДАТКІВ	95 503	72 078	17 445	18,2	15 893	14 698	92,5	20,4
	<i>з них:</i>								
1.	Загальнодержавні функції	10 917	10 391	1 865	17,1	2 142	1 754	81,9	16,9
2.	Оборона	5 922	5 042	973	16,4	989	844	85,3	16,7
3.	Громадський порядок, безпека та судова влада	8 613	7 167	1 645	19,1	1 450	1 335	92,1	18,6
4.	Економічна діяльність	13 944	7 835	1 577	11,3	1 116	872	78,1	11,1
5.	Охорона навколишнього природного середовища	995	599	117	11,7	69	53	76,8	8,8
6.	Охорона здоров'я	3 279	2 807	400	12,2	351	268	76,4	9,5
7.	Духовний і фізичний розвиток	1 098	1 024	152	13,8	215	139	64,6	13,6
8.	Освіта	9 236	5 991	1 728	18,7	1 264	1 102	87,2	18,4
9.	Соціальний захист та соціальне забезпечення	17 707	13 448	5 243	29,6	4 684	4 587	97,9	34,1
10.	Кошти, що передаються до бюджетів інших рівнів	23 643	17 625	3 743	15,8	3 608	3 743	103,7	21,2

✓ У загальному обсязі найбільш вагомими були видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення населення – **4 млрд. 586,5 млн. грн.** або **31,2 відс.**; кошти, що передаються до бюджетів інших рівнів, – **3 млрд. 743 млн. грн.** або **25,5 відс.**; загальнодержавні функції – **1 млрд. 753,6 млн. грн.** або **11,9 відс.**; громадський порядок, безпеку та судову владу – **1 млрд. 335,3 млн. грн.** або **9,1 відсотка**. Водночас, заплановані видатки не виконані за жодною із основних функцій держави, окрім видатків, пов'язаних з передачею коштів до бюджетів інших рівнів, планові показники яких виконано на 103,7 відсотка.

✓ Більша частина асигнувань загального фонду державного бюджету (53,8 відс.) використана на оплату праці працівників бюджетних установ з нарахуваннями – **3 млрд. 172,4 млн. грн.** та на поточні трансферти населенню (виплату пенсій і допомог, стипендій) – **4 млрд. 730,7 млн. грн.** (діаграма б).

Діаграма 6. Структура видатків загального фонду державного бюджету за економічною класифікацією в першому кварталі 2005 року

➤ **Головними розпорядниками бюджетних коштів не забезпечено виконання запланованих видатків за більшістю програм, у тому числі соціального спрямування.**

✓ **Міністерство праці і соціальної політики** планові призначення першого кварталу виконало на **82,1 відсотка**. Не розпочато проведення видатків за наступними бюджетними програмами: забезпечення автомобілями інвалідів (план **16 млн. грн.**) та громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (план **112,5 тис. грн.**); забезпечення житлом громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (план **770 тис. гривень**). У незначних сумах проведені видатки на заходи із соціального захисту дітей – **44,1 тис. грн.** або **14,7 відс.**; виплату компенсації за шкоду, заподіяну здоров'ю, та допомоги на оздоровлення у разі звільнення з роботи громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи – **3,5 млн. грн.** або **34,6 відс.**; санаторне лікування ветеранів та інвалідів війни, хворих на туберкульоз – **0,7 млн. грн.** або **45,1 відс.**; санаторно-курортне оздоровлення інвалідів – **2,7 млн. грн.** або **55,6 відсотка**.

✓ **Міністерством оборони не забезпечено виконання планових призначень** на реформування та розвиток Збройних Сил України (при плані **21,2 млн. грн.** виконано **12,5 млн. грн.** або **58,9 відс.**); будівництво (придбання) житла для військовослужбовців (при плані **2 млн. грн.** видатки

не проводилися); забезпечення живучості та вибухопожежобезпеки арсеналів, баз і складів озброєння ракет і боєприпасів Збройних Сил України (при плані **4,1 млн. грн.** виконано лише **0,3 млн. грн.** або **7,3 відс.**); утилізацію боєприпасів, непридатних для подальшого зберігання та використання (план – **3,3 млн. грн.**, видатки не проводилися).

✓ **Міністерством охорони здоров'я не здійснювалися видатки на заходи з подолання епідемії туберкульозу та СНІДу, хоча Бюджетним розписом на цю мету передбачалося 2 млн. 631 тис. гривень.** Як і в минулому році, не забезпечено виконання зазначених видатків і установами кримінально-виконавчої системи.

✓ **Міністерством аграрної політики планові призначення першого кварталу виконано на 74,5 відсотка.** Зокрема, із **4 млн. грн.**, передбачених на фінансову підтримку підприємств агропромислового комплексу шляхом здешевлення короткотермінових кредитів, спрямовано на цю мету **179 тис. грн.**, із яких використано лише **90 тис. грн.** або **2,3 відс.** планових призначень; із **10 млн. грн.**, запланованих на селекцію в тваринництві та птахівництві, розподілено одержувачам **3 млн. грн.**, а видатки проведено в сумі **1,9 млн. грн.** або лише **18,7 відс.** затверджених обсягів. **У цілому в системі міністерства планові призначення за 12 бюджетними програмами виконано менш ніж на 50 відс., а за 10 програмами взагалі не розпочато проведення видатків на загальну суму 20,1 млн. гривень.** Жодної гривні не спрямовано на докорінне поліпшення земель (план **4 млн. грн.**), селекцію в рослинництві (план **4 млн. грн.**), закладення і нагляд за молодими садами, виноградниками та ягідниками (план **4,7 млн. грн.**), створення і забезпечення резервного запасу сортового та гібридного насіння (план **3 млн. грн.**), фінансову підтримку розвитку хмелярства (план **1,4 млн. грн.**) та інші.

✓ **Міністерством палива та енергетики при загальному використанні бюджетних призначень на 82,5 відс.** видатки на створення уніфікованої телекомунікаційної системи диспетчерського контролю та автоматизованого керування гірничими машинами і технологічними комплексами на вугледобувних підприємствах для підвищення техніки безпеки проведено на суму **10 млн. грн.** або **31,3 відс.**, державну підтримку будівництва та технічного переоснащення підприємств з видобутку кам'яного вугілля, лігніту (бурого вугілля) і торфу та шахтобудівельних підприємств – **53,2 млн. грн.** або на **55,6 відс.**, а видатки на охорону праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних та шахтобудівельних підприємствах при плані в сумі **2 млн. грн.** взагалі не здійснювалися.

➤ **Не виконано планові призначення щодо видатків на державні централізовані капітальні вкладення. Із визначених Бюджетним розписом видатків у сумі 12,1 млн. грн. використано лише 3,4 млн. грн. або 28 відс. квартальних призначень.**

Законом України від 23.12.2004 №2285-IV “Про Державний бюджет України на 2005 рік” **обсяги видатків на державні капітальні вкладення затверджено на рік щодо 33 об’єктів на суму 590,1 млн. гривень. Це становить 0,82 відс. від обсягу видатків загального фонду державного бюджету і на 164,8 млн. грн. перевищує затверджену суму державних капітальних вкладень бюджету 2004 року.** Найбільші суми коштів державних капітальних вкладень передбачено на об’єкти Державного комітету з питань житлово-комунального господарства – **100 млн. грн.,** Верховного Суду України – **97,5 млн. грн.,** Державної судової адміністрації – **70 млн. грн.,** Державного управління справами – **68,5 млн. гривень.**

• *Уряд продовжував практику щодо виділення коштів із резервного фонду державного бюджету всупереч вимогам статті 24 Бюджетного кодексу України та постанови Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 №415 “Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету”.*

✓ Законом України “Про Державний бюджет України на 2005 рік” затверджено резервний фонд державного бюджету в сумі **250 млн. грн.,** що становить 0,35 відс. від обсягу видатків загального фонду державного бюджету і на 50 млн. грн. менше затвердженого обсягу у бюджеті 2004 року.

Станом на 1 квітня 2005 року Урядом видано 10 розпоряджень та 2 постанови щодо проведення видатків за рахунок коштів резервного фонду на суму **19,4 млн. грн.,** на виконання яких направлено **17,1 млн. грн.,** у тому числі на заходи з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації 2 млн. грн. та на інші заходи – 15,1 млн. гривень. Зазначені видатки виконано у звітному періоді на **11,3 млн. грн.,** що становить **66,2 відс.** до плану першого кварталу та **4,9 відс.** річних призначень.

✓ У звітному періоді продовжувалася негативна практика виділення коштів на заходи, які могли бути передбачені в державному бюджеті при його затвердженні. Так, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.01.2005 №29-р Державному управлінню справами для забезпечення участі України у Всесвітній виставці “Експо 2005” виділено **4,5 млн. грн.,** із яких використано **3 млн. грн. або 67 відсотків.** Аналогічна ситуація щодо виділення коштів Державному комітету телебачення і радіомовлення на проведення 7-ої Європейської міністерської конференції з питань засобів масової інформації у сумі **4 млн. грн.,** які використано у повному обсязі (розпорядження Уряду від 28.01.2005 №30-р).

✓ Рішення щодо надання гуманітарної чи іншої допомоги з резервного фонду державного бюджету приймалися Урядом без прийняття відповідних рішень Верховною Радою України чи Президентом України, тобто в порушення статті 10 Закону України “Про гуманітарну допомогу”. Зокрема, **Міністерству з питань надзвичайних ситуацій** виділено **2 млн. грн.** для надання гуманітарної допомоги Демократичній Соціалістичній Республіці Шрі-Ланка (0,5 млн. грн.) та Ісламській Республіці Іран (1,5 млн. грн.) у зв’язку з землетрусами, що сталися на їх території (постанови Уряду

від 05.01.2005 №1 та від 02.03.2005 №159); **Міністерству закордонних справ – 0,25 млн. грн.** для надання допомоги дітям, які постраждали внаслідок стихійного лиха в Південно-Східній Азії (розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.01.2005 №17-р).

• *Видатки спеціального фонду державного бюджету затверджено на 2005 рік в сумі 23 млрд. 425,1 млн. гривень. Внесеними протягом січня-березня змінами планові призначення фонду збільшено на 382,9 млн. грн. або на 1,6 відс. і визначено в сумі 23 млрд. 808 млн. гривень. За рахунок коштів спеціального фонду у звітному періоді проведено видатки на суму 2 млрд. 746,4 млн. грн., що становить 11,5 відс. річного плану та на 165,2 млн. грн. або 6,4 відс. перевищує видатки аналогічного періоду 2004 року. Окремі розпорядники коштів при наявних ресурсах не забезпечили своєчасне проведення видатків спеціального призначення.*

✓ Законом України “Про Державний бюджет України на 2005 рік” на розвиток мережі і утримання автомобільних доріг загального користування та погашення зобов’язань за кредитом, отриманим під гарантію Уряду для реконструкції автомобільної дороги Київ-Одеса, за рахунок коштів спеціального фонду (акцизного збору з нафтопродуктів і транспортних засобів та мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них, що ввозяться суб’єктами підприємницької діяльності і громадянами) затверджено видатки у сумі **3 млрд. 101,6 млн. гривень**. Бюджетним розписом обсяг фінансування зазначених заходів у першому кварталі передбачено у сумі **576,9 млн. грн.** або 18,6 відс. річних призначень.

Станом на 1 квітня 2005 року за визначеним джерелом формування спеціального фонду надійшло **669,7 млн. грн.**, з яких Державній службі автомобільних доріг направлено **576,9 млн. гривень**. За рахунок зазначених надходжень проведено відповідні видатки на суму **522,1 млн. грн.**, що становить **90,5 відс.** до квартальних призначень. Однією з причин недовиконання запланованих видатків на 54,8 млн. грн. було виділення коштів Державним казначейством **23.03.2005** на суму 22,9 млн. грн., які розподілялися розпорядникам нижчого рівня та одержувачам у кінці місяця або на початку наступного місяця. В кінці кварталу, 29 березня 2005 року, Укравтодором оформлено документи щодо погашення позики у сумі 34,3 млн. грн. згідно з кредитною угодою від 11.12.2000 №896 між Україною та ЄБРР “Відновлення автомагістралі М-06 та реформа фінансування сектору автодоріг” і оплата проведена вже після закінчення кварталу – у квітні 2005 року.

✓ **Залишилися невикористаними** надходження цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію в сумі **118,8 млн. грн.**, хоча планові видатки за трьома програмами на суму **80 млн. грн.** взагалі не здійснювалися (з них заходи з будівництва енергоблоків атомних, гідроакumuлюючих та інших електростанцій, магістральних, гірських і сільських ліній електропередач – **78,5 млн. грн.**), а за іншими програмами недовиконання склало **48,5 млн. гривень**.

✓ Протягом січня-березня поточного року **Фондом соціального захисту інвалідів** видатки, передбачені на соціальну, трудову та професійну реабілітацію інвалідів (**37,9 млн. грн.**), **проведено лише на суму 5,8 млн. грн.**, в той час як надходження до Фонду соціального захисту інвалідів становили **41,7 млн. гривень**. **Державним комітетом природних ресурсів** за наявності коштів, при перевиконанні плану надходження від збору за геологорозвідувальні роботи, не здійснювалися видатки, передбачені на розвиток мінерально-сировинної бази, у тому числі буріння артезіанських свердловин, на суму **13,7 млн. гривень**. Кошти, які надійшли до Фонду охорони навколишнього природного середовища у сумі **28,6 млн. грн.** (план – **18,7 млн. грн.**), **Міністерством охорони навколишнього природного середовища** взагалі не використовувалися.

• **Неповне та несвоєчасне проведення запланованих видатків державного бюджету призвело до погіршення платіжної дисципліни.**

➤ **Загальний обсяг кредиторської заборгованості установ, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету, збільшився протягом січня-березня на 868,9 млн. грн. і на 01.04.2005 становив 2 млрд. 877,5 млн. гривень.**

✓ Із загального обсягу кредиторської заборгованості **65 відс.** становила заборгованість, пов'язана з основною діяльністю розпорядників. За три місяці вона зросла на **848,8 млн. грн.** і становила **1 млрд. 870,1 млн. гривень**. Зокрема, з оплати праці працівників бюджетних установ заборгованість збільшилася на 321 млн. грн., оплати комунальних послуг та енергоносіїв – на 88,7 млн. грн., проведення видатків на дослідження і розробки – на 116 млн. гривень.

✓ Найбільший обсяг кредиторської заборгованості обліковувався в системі **Міністерства оборони – 16,4 відс.** від загального обсягу. За перші три місяці поточного року заборгованість зросла в **2,3 раза** і склала **307,1 млн. грн.**, з них на тилове забезпечення Збройних Сил – 90,9 млн. грн., утримання особового складу – 44,4 млн. грн., обслуговування казармено-житлового фонду, будівель, споруд та об'єктів, що належать Збройним Силам, – 62,8 млн. грн., створення та закупівлю літака АН-70 – 23,9 млн. грн., реформування та розвиток Збройних Сил – 21,7 млн. гривень.

✓ Кредиторська заборгованість **Міністерства освіти і науки** зросла за січень-березень на 11,5 млн. грн. і становила **189 млн. гривень**. Основна сума заборгованості – 115,2 млн. грн. утворилася в частині проведення видатків з підготовки кадрів, зокрема: професійно-технічними навчальними закладами – 62,7 млн. грн., вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації – 35 млн. грн., вищими навчальними закладами I і II рівнів акредитації – 17,5 млн. гривень. Неврегульованість питання щодо забезпечення пільгового проїзду студентів у залізничному, автомобільному та водному транспорті призвела до утворення заборгованості на суму 13,9 млн. гривень.

✓ Кредиторська заборгованість **Міністерства аграрної політики** на кінець березня 2005 року становила **194 млн. грн.**, з них 95,5 млн. грн. – часткова компенсація витрат сільськогосподарських підприємств з посіву ярих та озимих зернових культур; 11,2 млн. грн. – закладення і нагляд за молодими садами, виноградниками та ягідниками; 7 млн. грн. – часткова компенсація вартості мінеральних добрив вітчизняного виробництва.

✓ Кредиторська заборгованість **Міністерства внутрішніх справ** зросла з **119,2 млн. грн.** на початок року до **279,2 млн. грн.** на 01.04.2005 року. Найбільш значною була заборгованість за видатками із забезпечення захисту прав і свобод громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорони громадського порядку – 237,7 млн. грн. (85,1 відсотка).

✓ Основна частка кредиторської заборгованості **Міністерства праці та соціальної політики (134,1 млн. грн.)** обліковувалася за компенсацією громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, зокрема, з оплати витрат у зв'язку з переїздом на нове місце проживання – 51,9 млн. грн.; доплати за роботу на радіоактивно забруднених територіях та надання додаткових відпусток – 30,1 млн. грн.; з пільгового забезпечення продуктами харчування – 21 млн. грн.; видатків на безплатне харчування дітей та компенсацій сім'ям з дітьми – 12,4 млн. гривень.

➤ **Загальний обсяг дебіторської заборгованості установ, що утримуються за рахунок державного бюджету, хоча і зменшився протягом січня-березня на 388,3 млн. грн., проте на 01.04.2005 становив понад 2 млрд. 62,3 млн. грн., з них заборгованість, пов'язана з основною діяльністю розпорядників, – 1 млрд. 162,8 млн. гривень.**

✓ Найбільші обсяги дебіторської заборгованості за основною діяльністю обліковувалися за **Міністерством оборони – 279 млн. грн.**, що обумовлено авансовим спрямуванням коштів на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців – 110,8 млн. грн.; закупівлю озброєння та військової техніки – 14,8 млн. грн.; утилізацію звичайних видів боєприпасів – 5,4 млн. грн.; прикладні дослідження у сфері військової оборони держави – 22,3 млн. грн.; створення та закупівлю літака АН-70 – 53 млн. грн.; модернізацію танків Т-64 БМ “Булат” – 6,3 млн. гривень.

✓ Дебіторська заборгованість **Міністерства внутрішніх справ** хоча і зменшилася за перші три місяці на 18,3 млн. грн., проте залишилася значною і на 01.04.2005 становила **103,7 млн. грн.**, з них внаслідок авансування робіт з будівництва (придбання) житла для військовослужбовців органів внутрішніх справ – 87,9 млн. грн. та військовослужбовців внутрішніх військ – 6 млн. гривень.

✓ Дебіторська заборгованість **Міністерства палива та енергетики** у сумі **149,4 млн. грн.** утворилася внаслідок спрямування коштів на створення уніфікованої системи з підвищення техніки безпеки – 85 млн. грн.; реструктуризацію вугільної та торфодобувної галузі – 50,1 млн. грн.; на будівництво та технічне переоснащення підприємств з видобутку кам'яного вугілля – 11,1 млн. гривень.

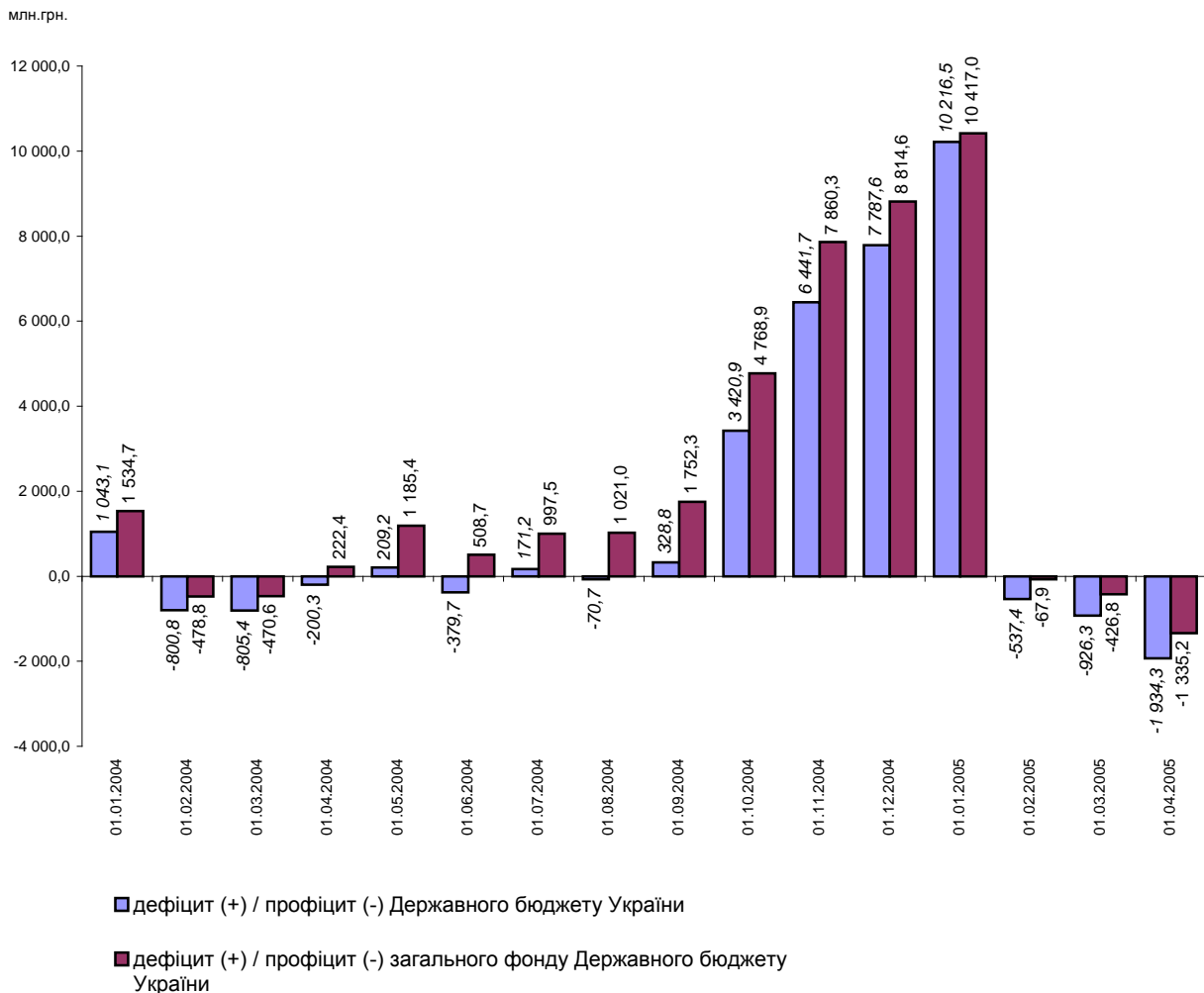
• *В першому кварталі 2005 року не забезпечено виконання вимог Закону України “Про Державний бюджет України на 2005 рік” в частині своєчасного розроблення та затвердження порядків проведення видатків за окремими напрямками. Реалізація 41 статті Закону передбачає обов’язкове прийняття Урядом нормативно-правових актів. В першому кварталі 2005 року Уряд видав 21 постанову на виконання статей Закону України “Про Державний бюджет України на 2005 рік” та 9 постанов і 13 розпоряджень з інших питань щодо виконання Державного бюджету України у 2005 році.*

IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА СТАН ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

• *У першому кварталі 2005 року Державний бюджет України виконано з профіцитом у сумі 1 млрд. 934,3 млн. грн., при запланованому дефіциті в сумі 927,9 млн. гривень. Вільний залишок готівкових коштів протягом звітного періоду збільшився майже на 2 млрд. грн. і на 01.04.2005 становив 4 млрд. 710,2 млн. гривень.*

Дефіцит (профіцит) Державного бюджету України у 2004 році та першому кварталі 2005 року характеризується показниками, наведеними у діаграмі 7.

Діаграма 7. Дефіцит/профіцит Державного бюджету України

➤ **Загальний фонд державного бюджету виконано з профіцитом у сумі 1 млрд. 335,2 млн. грн. при запланованому дефіциті в сумі 1 млрд. 283,8 млн. гривень. Профіцит утворено внаслідок перевиконання доходної частини загального фонду державного бюджету на 1 млрд. 442,7 млн. грн. та непроведення Міністерством фінансів, Державним казначейством та головними розпорядниками бюджетних коштів запланованих на звітний період видатків на суму 1 млрд. 195 млн. гривень.**

Для фінансування загального фонду державного бюджету у січні-березні 2005 року передбачалось залучити 3 млрд. 469 млн. грн., у тому числі від зовнішніх запозичень – 912,5 млн. грн., внутрішніх запозичень – 2 млрд. 156,5 млн. грн., надходжень коштів від приватизації – 400 млн. грн. та здійснити витрати на фінансування дефіциту та погашення державного боргу у сумі 3 млрд. 781,4 млн. грн., у тому числі на погашення боргу та придбання цінних паперів – 2 млрд. 497,6 млн. грн., на фінансування дефіциту – 1 млрд. 283,8 млн. гривень.

Фактично для фінансування загального фонду державного бюджету залучено **2 млрд. 382 млн. грн. або 68,7 відс. плану**, у тому числі від розміщення державних цінних паперів на внутрішньому ринку **2 млрд. 243,1 млн. грн. або 104 відс.**, від приватизації державного майна **138,9 млн. грн. або 34,7 відсотка**. Зовнішні запозичення у звітному періоді не здійснювались, хоча у березні передбачалося залучити 912,5 млн. гривень. Залишки готівкових коштів збільшились на 1 млрд. 290,2 млн. грн. і на 01.04.2005 становили **2 млрд. 884,9 млн. гривень**.

За рахунок джерел фінансування використано **2 млрд. 427 млн. грн.**, з них на погашення державного боргу – 2 млрд. грн. 416 млн. грн. і на придбання цінних паперів – 11 млн. гривень.

➤ При запланованому профіциті в сумі **355,9 млн. грн. спеціальний фонд державного бюджету виконано в звітному періоді з профіцитом у сумі 599,1 млн. гривень**.

✓ Для фінансування спеціального фонду державного бюджету у січні-березні 2005 року передбачалося залучити **161,2 млн. грн.**, у тому числі від зовнішніх надходжень – 147 млн. грн., від приватизації державного майна – 14,2 млн. гривень. Погашення державного боргу за рахунок коштів спеціального фонду передбачалося здійснити в сумі **517,1 млн. грн.**, тобто **100 відс. річних обсягів**.

✓ Всього до джерел фінансування спеціального фонду державного бюджету у січні-березні поточного року надійшло **109,1 млн. грн. або 67,7 відс. планових обсягів** на звітний період, у тому числі зовнішніх надходжень – **106,7 млн. грн. або 72,6 відс.**, від приватизації державного майна – **2,4 млн. грн. або лише 16,9 відсотка**.

• *Загальний обсяг державного боргу з початку року зменшився на 1 млрд. 420,9 млн. грн. (194 млн. дол. США) і становив на 1 квітня 2005 року 83 млрд. 980,2 млн. грн. (15 млрд. 903 млн. дол. США). Зовнішній державний борг зменшився на 3 млрд. 140,6 млн. грн. (538,1 млн. дол. США) і становив 61 млрд. 306,2 млн. грн. (11 млрд. 609,3 млн. дол. США), внутрішній державний борг збільшився на 1 млрд. 719,7 млн. грн. (344,1 млн. дол. США) і становив 22 млрд. 674 млн. грн. (4 млрд. 293,7 млн. дол. США).*

✓ Зовнішній прями́й державний борг зменшився у зв'язку з тим, що зовнішні запозичення у звітному періоді не здійснювались, а на погашення зовнішнього боргу витрачено **1 млрд. 924 млн. гривень**. Крім того, відбулося зміцнення національної валюти у відношенні до іноземних валют. **Внутрішній прями́й державний борг виріс** у зв'язку з перевищенням залучення коштів від випуску ОВДП над погашенням боргу. За січень-березень поточного року від розміщення облігацій внутрішньої державної позики до державного бюджету **надійшло 2 млрд. 243,1 млн. грн.**, на погашення внутрішнього боргу **витрачено 492 млн. гривень**.

За даними Державного казначейства протягом звітнього періоду **прямі боргові зобов'язання зменшились на 704,6 млн. грн. і становили 66 млрд. 977,7 млн. грн.**, при цьому **прямий зовнішній борг зменшився на 2 млрд. 424,3 млн. грн. і становив 44 млрд. 304,7 млн. грн.**, а **прямий внутрішній борг у порівнянні з початком року збільшився на 1 млрд. 719,7 млн. грн. і досяг 22 млрд. 673 млн. гривень.**

✓ **Гарантовані боргові зобов'язання**, згідно з інформацією Міністерства фінансів, протягом першого кварталу поточного року зменшились на **716,3 млн. грн. і становили 17 млрд. 2,5 млн. гривень.**

✓ **За типом боргового зобов'язання державний борг складається на 73 відс. із зовнішнього боргу та на 27 відс. – внутрішнього. Валютна складова державного боргу з початку року зменшилась на 2,4 відс. і становила 80,4 відсотка.**

• ***Згідно зі звітом Державного казначейства станом на 1 квітня 2005 року боржниками держави за отриманими іноземними кредитами від міжнародних фінансових організацій та органів іноземних держав є 67 підприємств, які заборгували державі 10 млрд. 42,7 млн. гривень.***

✓ Протягом звітнього періоду **розмір заборгованості збільшився на 107,5 млн. грн. або майже на 1,1 відсотка.** Це пов'язано із виникненням нових зобов'язань у звітному періоді на суму 367,7 млн. грн. та незадовільним виконанням боржниками держави боргових зобов'язань, за січень–березень поточного року – **12 підприємствами погашено лише 36,1 млн. гривень.**

✓ Найбільші борги рахуються за концерном “Укragротехсервіс” – 2 млрд. 135,8 млн. грн.; ВАТ “Оріана” – 1 млрд. 112,4 млн. грн.; ВАТ “Макіївський металургійний комбінат” – 912,4 млн. грн.; корпорацією “Укragропромбіржа” – 798,9 млн. грн.; АТЗТ “Біомед” – 658,9 млн. грн.; ВАТ “Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат” – 413,7 млн. грн.; ВАТ “Лисичанськнафтооргсинтез” – 388 млн. грн.; Українською аграрною біржею – 344,3 млн. грн.; ДАК “Хліб України” – 306,8 млн. грн.; ВАТ “Епос-Холдинг” – 297,3 млн. грн.; асоціацією “Земля і люди” – 289,9 млн. грн.; холдинговою компанією “Реле та автоматика” – 254,5 млн. грн.; СП “Укрінтерцукор” – 242,6 млн. грн.; фірмою “Атон” – 204,8 млн. грн.; Державною службою лікарських засобів і виробів медпризначення – 201,5 млн. грн.; УО “Укрфармація” – 132,8 млн. грн.; АТ “Сілур” – 125 млн. грн.; ВАТ “Харківський тракторний завод” – 104,1 млн. грн., заборгованість яких становить 88,8 відс. від загального обсягу простроченої заборгованості.

• ***У звітному періоді не відбулося позитивних зрушень у відшкодуванні простроченої заборгованості державному бюджету за бюджетними позичками, наданими в 1993-1998 роках у зв'язку з тимчасовими фінансовими труднощами, підприємствами відшкодовано заборгованості у 2,3 раза менше ніж за відповідний період минулого року.***

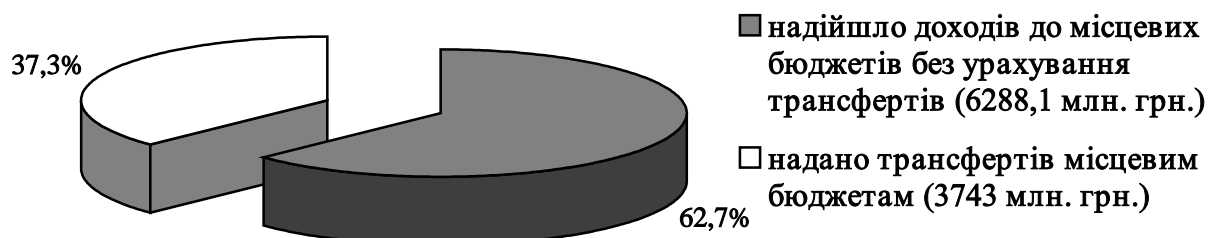
✓ Проблема повернення боргів державі Урядом не вирішена. Станом на 01.04.2005 року згідно зі звітністю Державного казначейства заборгованість за бюджетними позичками становила **121,8 млн. грн.**, у тому числі прострочена – **112,7 млн. гривень**. За звітний період повернуто лише **0,5 млн. гривень**.

✓ Найбільші борги за бюджетними позичками рахуються за Міністерством промислової політики – **62,6 млн. грн.** за двома позичками, наданими в 1995 році на погашення заборгованості за вугілля та енергоносії (55,9) і на закупівлю сировини в Узбекистані (6,7); Міністерством палива та енергетики України (Держкомнафтогазпром) – **8 млн. грн.** за позичкою, наданою в 1994 році на фінансування робіт та поставок ресурсів у нафтовидобувні регіони Російської Федерації, та **10 млн. грн.** за позичкою наданою в 1995 році на закупівлю палива; ДАК “Укрресурси” – **7,5 млн. грн.** за двома позичками, наданими в 1995 та 1996 роках для розрахунків з Туркменією за газ та на фінансування добудови семи рибпромислових суден на ДП “Чорноморський суднобудівний завод”; Державною авіакомпанією “Авіалінії України” – **6,7 млн. грн.** за позичкою наданою в 1996 році на фінансування витрат, пов’язаних з ремонтом літака ІЛ-62М; АТ “Київський м’ясокомбінат” – **3,9 млн. грн.** за двома позичками, наданими в 1994 та 1996 роках на реконструкцію цеху по виробництву інсуліну та придбання матеріально-технічних ресурсів; АТВТ “ЕПОС-Холдинг” – **2 млн. грн.** за позичкою наданою в 1996 році на поповнення обігових коштів з метою введення килимового комбінату; ДАК “Вугілля України” – **1,4 млн. грн.** за позичкою наданою в 1998 році для формування статутного фонду; корпорацією “Укрбуд” – **1,2 млн. грн.** за позичкою наданою в 1994 році на будівництво склотарного заводу агрофірми “Зоря”.

V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

- *Протягом першого кварталу 2005 року із державного бюджету надано трансфертів місцевим бюджетам на загальну суму 3 млрд. 743 млн. грн. або 103,7 відс. квартального плану з урахуванням змін.*

Діаграма 8. Питома вага трансфертів, наданих місцевим бюджетам із державного бюджету, в загальному обсязі доходів, що надійшли до місцевих бюджетів протягом січня-березня 2005 року

➤ У січні-березні поточного року місцеві бюджети отримали із державного бюджету дотацій на загальну суму 2 млрд. 573 млн. грн. або 105,5 відс. планових призначень.

✓ До місцевих бюджетів надійшло із державного бюджету дотацій вирівнювання в сумі 2 млрд. 531,9 млн. грн. або 105,6 відс. запланованого обсягу. У порівнянні з першим кварталом 2004 року їх обсяги збільшилися на 607,7 млн. грн. або в 1,3 раза. Із загальної суми наданих дотацій – 82,4 відс. забезпечено за рахунок відрахувань від доходів державного бюджету, що надійшли на відповідній території, та 17,6 відс. за рахунок перерахувань коштів безпосередньо Державним казначейством.

✓ У повному обсязі надані передбачені в державному бюджеті на січень-березень поточного року додаткові дотації місцевим бюджетам на зменшення фактичних диспропорцій між місцевими бюджетами через нерівномірність мережі бюджетних установ (34,9 млн. грн.); бюджету Автономної Республіки Крим на здійснення повноважень, встановлених Законом України від 23.12.98 №350-XIV “Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим” (5,5 млн. грн.), а також міському бюджету міста Славутича на забезпечення утримання соціальної інфраструктури міста (0,7 млн. гривень).

➤ За рахунок надходжень до загального фонду державного бюджету в першому кварталі 2005 року місцевим бюджетам передбачалося надати субвенції в загальному обсязі 1 млрд. 170 млн. гривень. Станом на 01.04.2005 кошти перераховані в повному обсязі.

У січні-березні поточного року місцеві бюджети отримали субвенції на надання пільг окремим категоріям громадян та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати, вивезення побутового сміття та рідких нечистот у сумі **514,3 млн. грн.**; на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства і дитинства – **401,3 млн. грн.**; на надання пільг окремим категоріям громадян та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пального побутового палива та скрапленого газу – **159 млн. грн.**; на надання пільг окремим категоріям громадян з послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг та компенсації за пільговий проїзд – **75,4 млн. грн.**; на будівництво і придбання житла військовослужбовцям та особам рядового і начальницького складу, в тому числі звільненим у запас або відставку за станом здоров'я, віком, вислугою років та у зв'язку зі скороченням штатів, які перебувають на квартирному обліку за місцем проживання, членам сімей з числа цих осіб, які загинули під час виконання ними службових обов'язків, а також учасникам бойових дій в Афганістані та воєнних конфліктів – **11,1 млн. грн.**; на безоплатне забезпечення вугіллям на побутові потреби особам, що мають таке право згідно зі статтею 48 Гірничого закону України, – **7,9 млн. грн.**, а також на виконання заходів щодо радіаційного та соціального захисту населення міста Жовті Води – **1 млн. гривень.**

- *За січень-березень 2005 року до місцевих бюджетів з урахуванням трансфертів надійшло 10 млрд. 31,1 млн. грн. доходів або 20,1 відс. річного обсягу, затвердженого місцевими радами. Загальний фонд становив 8 млрд. 703,2 млн. грн. або 22,2 відс., спеціальний фонд – 1 млрд. 327,9 млн. грн. або 12,4 відс. річного плану. Порівняно з аналогічним періодом 2004 року надходження зросли на 1 млрд. 396,9 млн. грн. або на 16,2 відсотка.*

Власні доходи місцевих бюджетів за звітний період становили **6 млрд. 288,1 млн. грн.** або **23,9 відс.** річного показника, затвердженого органами місцевого самоврядування, що на 1 млрд. 322,4 млн. грн. або 26,6 відс. більше ніж в аналогічному періоді минулого року. При цьому, до загального фонду надійшло 4 млрд. 960,2 млн. грн. або 22,9 відс. та до спеціального фонду – 1 млрд. 327,9 млн. грн. або 28,5 відсотка.

Номінальне збільшення доходів місцевих бюджетів відбулося за рахунок податку з доходів фізичних осіб (на 532,3 млн. грн.), єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва (на 268,3 млн. грн.), надходження від продажу землі (на 106,7 млн. грн.), власних надходжень бюджетних установ (на 134,1 млн. гривень).

- *Протягом звітного періоду видатки з місцевих бюджетів (враховуючи кошти, що передаються до державного бюджету) проведені в загальній сумі 9 млрд. 34,2 млн. грн., що становить 20,7 відс. обсягів, затверджених місцевими радами на рік з урахуванням змін. При цьому, видатки загального фонду збільшилися на 1 млрд. 250,2 млн. грн. або 18,7 відс., а спеціального – на 153,2 млн. грн. або 16,1 відсотка.*

✓ **З місцевих бюджетів до державного бюджету передано трансфертів на суму 303,2 млн. грн. або 95,9 відс. запланованого обсягу.** У звітному періоді лише 8 регіонів забезпечили виконання планових призначень у повному обсязі, а саме: бюджети м. Києва (64,7 млн. грн.), Харківської (22,8 млн. грн.), Полтавської (14 млн. грн.), Львівської (11,5 млн. грн.), Рівненської (2,6 млн. грн.), Хмельницької (1,8 млн. грн.), Кіровоградської (0,9 млн. грн.) та Черкаської (0,3 млн. грн.) областей. **Станом на 1 квітня 2005 року до державного бюджету не надійшло 12,9 млн. гривень.**

✓ **Видатки загального фонду місцевих бюджетів за січень-березень поточного року проведені в сумі 7 млрд. 929,7 млн. грн. або 21 відс. плану на рік з урахуванням змін.** Найбільшу питому вагу становили видатки на освіту – 36,5 відс. (2 млрд. 890,2 млн. грн.); охорону здоров'я – 26,1 відс. (2 млрд. 67,9 млн. грн.); соціальний захист та соціальне забезпечення – 17,3 відс. (1 млрд. 367,6 млн. гривень). Видатки на загальнодержавні функції становили 6,6 відс. (520,2 млн. грн.); житлово-комунальне господарство – 4,6 відс. (364,6 млн. грн.); духовний і фізичний розвиток – 4,1 відс. (323,5 млн. грн.); трансферти до державного бюджету – 3,8 відс. (303,2 млн. гривень).

Економічна структура видатків загального фонду місцевих бюджетів свідчить, що 52,3 відс. (4 млрд. 144,9 млн. грн.) їх обсягу спрямовується на заробітну плату з нарахуваннями; 13,6 відс. (1 млрд. 76,2 млн. грн.) – поточні трансферти населенню; 10,4 відс. (825,2 млн. грн.) – оплату комунальних послуг та енергоносіїв; 9,6 відс. (757,4 млн. грн.) – придбання предметів постачання і матеріалів, оплату послуг та інші видатки; 5,7 відс. (449,3 млн. грн.) – субсидії і поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям).

✓ **Видатки спеціального фонду місцевих бюджетів за січень-березень 2005 року проведено в сумі 1 млрд. 104,4 млн. грн., що становить 83,2 відс. надходжень до фонду та 18,6 відс. обсягів, затверджених місцевими радами на рік з урахуванням змін.**

➤ **Стан розрахункової дисципліни бюджетних установ, що утримуються за рахунок коштів місцевих бюджетів, залишається незадовільним.**

✓ **Кредиторська заборгованість з початку року збільшилася на 881,5 млн. грн. або на 78,9 відс. і на 01.04.2005 становила 1 млрд. 998,4 млн. гривень.** Залишається значною частка простроченої кредиторської заборгованості. Станом на 1 квітня 2005 року вона складала **506,8 млн. грн. або 25,4 відс. загального обсягу заборгованості, з яких 143,9 млн. грн. або 7,2 відс. – оплата комунальних послуг та енергоносіїв; 87 млн. грн. або 4,4 відс. – субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям); 84,5 млн. грн. або 4,2 відс. – поточні трансферти населенню; 68,1 млн. грн. або 3,4 відс. – придбання предметів постачання і матеріалів, оплата послуг та інші видатки.** Найбільші суми простроченої кредиторської заборгованості мали установи, що утримуються за рахунок коштів бюджетів Автономної Республіки Крим – 63,1 млн. грн.; Київської – 51,5 млн. грн.; Луганської – 51,3 млн. грн.; Донецької – 37,4 млн. грн.; Дніпропетровської – 32,9 млн. грн. та Івано-Франківської – 28,3 млн. грн. областей.

✓ **Дебіторська заборгованість** бюджетних установ, що утримуються за рахунок коштів місцевих бюджетів, з початку року зменшилася на **51,5 млн. грн.** і на 1 квітня 2005 року становила **557,9 млн. грн.**, у тому числі загального фонду – 238,4 млн. гривень. В територіальному розрізі найбільші суми дебіторської заборгованості рахуються за установами, що утримуються з бюджетів м. Києва – 67,9 млн. грн.; Автономної Республіки Крим – 31,5 млн. грн.; областей: Харківської – 72,5 млн. грн., Миколаївської – 49,6 млн. грн., Полтавської – 40,3 млн. грн. та Донецької – 25,3 млн. гривень.

- *В цілому, місцеві бюджети виконані за перший квартал 2005 року з профіцитом у сумі 996,9 млн. гривень.*

* * *

ПІДСУМОВУЮЧИ ВИСНОВКИ, КОЛЕГІЯ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ВІДМІЧАЄ:

1. Державний бюджет України виконувався в першому кварталі поточного року за умов істотного уповільнення ділової активності та намагання Уряду “розігріти” економіку шляхом прискореного розширення внутрішнього попиту.

Поновилися інфляційні процеси, індекс споживчих цін до грудня 2004 року виріс у звітному періоді на 4,4 відс., ціни на продовольчі товари – на 5,9 відсотка. До цінового сплеску, окрім підвищення цін виробників, призвело зростання грошових доходів населення у зв’язку з соціальними виплатами та викуп Національним банком України надлишкової валюти у сумі 3,1 млрд. дол. США, що стало найбільшою грошовою інтервенцією за останні роки.

2. В цілому Державний бюджет України виконано протягом січня-березня 2005 року за доходами у сумі 19,5 млрд. грн. або 22,5 відс. річного обсягу. Квартальний план доходів загального фонду перевиконано на 1,4 млрд. грн. або на 9,9 відсотка. Виконання доходної частини державного бюджету досягнуто внаслідок номінального збільшення платежів за умов значного нарощування бюджетної заборгованості з відшкодування податку на додану вартість та зарахування до бюджету надміру сплачених податків, зборів (обов’язкових платежів). Бюджетна заборгованість з відшкодування податку на додану вартість з початку року зросла на 2,2 млрд. грн. або у 1,6 раза і на 1 квітня поточного року становила понад 5,7 млрд. грн., у тому числі 1,6 млрд. грн. – прострочена заборгованість. Обсяги надміру сплачених платежів на 01.04.2005 перевищили 4 млрд. гривень.

3. Міністерство фінансів, Державне казначейство та головні розпорядники бюджетних коштів не забезпечили проведення запланованих видатків загального фонду на суму 1 млрд. 195 млн. грн. або на 7,5 відсотка. Не виконано заплановані видатки за жодною з основних функцій держави та більшістю бюджетних програм, у тому числі соціального спрямування. Неповне та несвоєчасне проведення запланованих видатків призвело до погіршення платіжної дисципліни. Загальний обсяг кредиторської заборгованості установ, що утримувалося за рахунок коштів державного бюджету, збільшився протягом першого кварталу поточного року на 868,9 млн. грн. і на 01.04.2005 становив 2 млрд. 877,5 млн. гривень.

4. Верховна Рада України у березні поточного року за пропозицією Уряду затвердила зміни до Державного бюджету України на 2005 рік, збільшивши доходну частину на 19,6 млрд. грн. та видаткову – на 18,6 млрд. грн. із одночасним розширенням податкової бази за рахунок скасування податкових пільг та збільшенням надходжень від приватизації державного майна.

Водночас, наявні проблеми в економіці і особливо уповільнення темпів економічного розвитку, намагання поновити податкові пільги, а також “замороження” приватизаційних процесів створюють істотні ризики виконання державного бюджету. Вкрай загострює зазначену проблему незадовільне адміністрування доходів, неповне стягнення податків, їх списання, розстрочення та відстрочення. Тільки протягом першого кварталу поточного року податкова недоїмка збільшилася на 1 млрд. грн. і досягла майже 10 млрд. гривень. Крім того, за цей період платникам податків списано понад 4,2 млрд. грн. податкової заборгованості, відстрочено та розстрочено понад 2,1 млрд. грн. податкових зобов'язань, що перевищило відповідні показниками в цілому за 2004 рік.

Голова Рахункової палати

В.К.Симоненко